

Veleučilište u RIJECI

Poslovni odjel
Studij: Poduzetništva

PRODAJNO POSLOVANJE

Nastavni materijali

Predavanja 2009/2010.

Mr. sc. Marko Balen, prof. v. š.

POJAM PRODAJE 1

Pojmovno uzevši prodaja je

- Ekonomska kategorija i
- Pravna kategorija

POJAM PRODAJE 2

Kao ekonomska kategorija prodaja je istovremeno:

- Proces,
- Funkcija i
- Stručna služba poduzeća.

PRODAJA KAO PROCES

- **Završna faza procesa reprodukcije,**

$$N - R - PR - N_1$$

Prodaja obuhvaća proces reprodukcije od proizvodnje robe i usluga do naplate.

PROCES REPRODUKCIJE

NOVAC –
ROBA –
PROIZVODNJA –
ROBA –
NOVAC

PROCES RAZMJENE 1

- **Prva podfaza je nabava**
- **Druga podfaza je prodaja –**
  - znači prijenos proizvoda i usluga od nudioca do tražioca.

Proces razmjene je razmjena proizvoda, materijala i usluga iz procesa proizvodnje.

PROCES RAZMJENE 2

- Roba se prenosi od onih za koje nema upotrebnu vrijednost onima za koje ima upotrebnu vrijednost.
- Sastaju se roba i novac.
- Istovremeno se roba pretvara u novac i novac u robu.

PROCES RAZMJENE 3

- Prodavanje je razmjenjivanje robe za novac,
- Kupovanje je razmjenjivanje novaca za robu,

ROBA – NOVAC -ROBA

PROCES RAZMJENE 4

Proces se ostvaruje pomoću:

1. Robnog prometa ili
2. Trgovinske djelatnost.

PROCES RAZMJENE 5

- U početku se razmjenjivao višak proizvoda - trampa,
- Kasnije je pronađen novac,
- Trampa je zamijenjena razmjenomroba posredstvom novca,
- Proces kojim vlasnici robe razmjenjuju s vlasnicima novca.

PRODAJA 1

- Neposredna prodaja – prodaja robe i usluga kupcima koji su potrošači (nema posredovanja trgovaca) i
- Posredna prodaja – prodaja robe trgovcima koji će je dalje prodati (posredovanje trgovaca).

PRODAJA 2

Proces robne razmjene obuhvaća –

- proizvodnja - kupac od dobavljača,
- proizvođač prodaje proizvode kupcu,
- trgovina posreduje kroz prodaju na malo i veliko krajnjim potrošačima.

PRODAJA 3

- **Podjela:**
- Prodaja na malo – prodaja roba i usluga krajnjem potrošaču i
- Prodaja na veliko - prodaja roba i usluga -
  - za potrebe proizvodnje
  - za daljnju prodaju: proizvođačima, posrednicima ostalim korisnicima.

PRODAJA 4

FUNKCIJA PROIZVODNOG PODUZEĆA

- Nabavna
- Proizvodna
- **Prodajna**
- Kadrovska
- Razvojna
- Financijska
- Opći poslovi
- Prodaja je veoma značajna kao funkcija proizvodnog poduzeća, pored ostalih funkcija

PRODAJA 5

- Osnovni zadatak prodajne funkcija je da transformira proizvode i usluge iz robnog oblika u novčani oblik
- Time treba omogućiti ponovi reprodukcijski ciklus.
- Ovime se ne iscrpljuje svrha, ciljevi i zadaci prodaja.

PRODAJA 6

- Prodaja kao funkcija u procesu reprodukcija počinje i završava u jednom ciklusu na tržištu.
- Taj je ciklus stalan.
- Istraživanjem, obradom i ispitivanjem kupaca na tržištu stvaraju se uvjeti za planiranje i pripremu procesa reprodukcije.

PRODAJA 7

- U procesu reprodukcije treba uskladiti kapacitete proizvodnje s optimalnim udjelom podmirenja tražnje na tržištu
- Treba uskladiti i kadrovske, ekonomske i tehničke uvjete
- Proizvodi i usluge prodaju se u oblast potrošnje koja ina svoje kapacitete koje treba prodaja dobro poznavati.

PRODAJA 8

- **Kao stručna služba treba da:**
- Upravlja prodajom i provodi zadatke prodaje u okviru svrhe i ciljeva prodajne politike,
- Organizira se u skladu sa zacrtanim ciljevima,
- Rad se usklađuje s ostalim službama.

PRODAJA 9

- Prodaja omogućuje naplatom prodane robe i usluga obnavljanje proizvodnog ciklusa.
- Istraživanjem tržišta omogućuje daljnji razvoj i poslovanje.
- Ubrzavanjem svog procesa omogućuje brži obrtaj sredstava
- Pribavlja narudžbe i ukazuje što, kako, koliko i kada treba proizvesti.

PRODAJA KAO FUNKCIJA

- Slika 2.

PRODAJA - PRAVNI POSAO 1

- Prodavalac jasno definira volju za prodajom robe i usluge.
- Kupac jasno definira volju za kupovinom.
- Utvrđeni sporazum o cijeni i vrsti – zaključenje ugovora o prodaji i kupnji.
- Ugovorom se stječu prava i obaveze.
- Sukladno pravilima – odgovornost.

PRODAJA PRAVNI POSAO 2

- **Načela kojih se moraju pridržavati stranke u kupoprodajnom poslu:**
- Savjesnosti i poštenja u prometu roba i usluga,
- Međusobnog povjerenja,
- Uzajamne solidarnosti
- Povreda povlači raskid ugovora i kazne.

PRODAJA - PRAVNI POSAO 3

- O pravnoj strani prodaje treba misliti stalno.
- Ona je uvjet uspješne prodaje robe i usluga na tržištu.
- Kupoprodaja je najvažniji i najrašireniji ekonomski i pravni posao.

TEHNIČKO – TEHNOLOŠKI ASPEKT PRODAJE

- Povezanost prodaje s proizvodnjom nameće ovaj aspekt.
  - Prodaja složenih proizvoda
  - Tehnička svojstva proizvoda
  - Kvaliteta i servis proizvoda
  - Montaža proizvoda
  - Višak kapaciteta
- Sve ovo moraju poznavati radnici prodaje.

SOCIOPSIHOLOŠKI ASPEKTI PRODAJE

- U procesu prodaje sudjeluje čovjek sa svojim:
- Ponašanjem
- Djelovanjem kao subjekt
- Djelovanjem kao objekt
- Proučavanje ponašanja potrošača
- Djelovanje propagande

ZNAČAJ PRODAJE ZA PROIZVODNJU

- Značaj prodaje u proizvodnom poduzeću proizlazi iz cilja poduzeća
- Proizvodnja za preradu
- Proizvodnja za potrošnju
  - stanovništva
  - ostala potrošnja
- Odnos robne razmjene
- U svim slučajevima je riječ o robi

ZNAČENJE PRODAJE KAO FUNKCIJE

- Faktori koji određuju taj značaj:
- Veličina i složenost svrhe,
- Ciljevi i zadatak prodaje,
- Veličina obujma prodaje,
- Broj i struktura zaposlenih kadrova,
- Broj i veličina poduzeća u prodaji,
- Veličina troškova prodaje.

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 1

U tržišno orijentiranom gospodarstvu

- Zadaci prodaje su vrlo složeni i odgovorni.
- Veliki radijus djelovanja
- Brojni sadržaji za
  1. Efikasno planiranje prodaje,
  2. Nadzor nad djelovanjem na tržištu,
- Zahtijevaju suvremeno organiziranu funkciju, stručan kadar i menadžment

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 2

Zadaci prodaje su sljedeći:

- provedba aktivnog, kontinuiranog istraživanja tržišta,
- Aktivno sudjelovanje u programiranju poslovne i razvojne strategije poduzeća za područje prodajnog poslovanja
- Razrada elemenata taktike nastupa na domaćem i stranom tržištu

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 3

Profiliranje marketing mix-a:

- Mix proizvoda i usluga
- Prodajnih cijena i uvjeta plasmana
- Održavanje i razvoj kanala distribucije
- Planiranje promotivnih aktivnosti i slično.

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 4

- Organizacija plasmana (unutrašnja i vanjska organizacija prodaje)
- Njegovanje i razvijanje poslovnih odnosa na tržištu
- Izučavanje i praćenje troškova prodajnog poslovanja
- Razvoj tržišnog IS-a za područje prodajnog poslovanja

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 5

- Sustavno unapređenje organizacije prodaje
- Podizanje stručnosti i efikasnosti kadrova u prodaji
- Održavanje koordinacije i sinhronizacije poslovnih aktivnosti s ostalim funkcijama u poduzeću.

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 6

Ciljevi suradnje s ostalim funkcijama u poduzeću:

- Optimalizacija učinka na tržištu,
- Osiguranje kontinuiranog rasta i razvoja prodaje na domaćem i stranom tržištu,
- Povećanje udjela na tržištu,
- Jačanje konkurentne snage.
- Razvoj i unapređenje "imagea" poduzeća.

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 7

Možemo lako zaključiti da se tu radi o raznovrsnim područjima i disciplinama

- Istraživanje tržišta i Prognoziranje razvoja tržišta,
- Apsorpcijske snage,
- Promjena na strani tržišnih potrebe,
- Planiranje prodaje,
- Inovativne aktivnosti poduzeća,
- Utvrđivanje prodajne strategije i taktike,
- Organiziranje i nadzor nad odvijanjem plasmana, ---

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 8

- Poslovna logistika prodaje i distribucije,
- Kreiranje Informacijskog sustava,
- Održavanje i razvoj poslovnih veza s tržištem,
- Analitička kontrola profitabilnosti prodaje,
- Djelovanje na području unapređenja prodaje,
- Unapređenje organizacije i kadrova,
- Intenzifikacija izvoza,
- Unapređenje sustava rukovođenja,
- Podizanje produktivnosti rada.

ZADACI PRODAJNE FUNKCIJE 9

Zaostatak naših poduzeća koja još posluju na načelima komercijalnog poslovanja:

- Bez suvremeno organizirane prodaje, Sustava marketinga, Aktivnog istraživanja tržišta,
- Bez sudjelovanja operativne prodajne funkcije u poslovima inovativne naravi,
- Bez dugoročnije utvrđene strategije plasmana, bez efikasnog IS-a,
- Bez kontinuirane brige za razvoj i usavršavanje prodajnih kadrova.

FAKTORI KOJI LIMITIRAJU USPJEŠNOST PRODAJE

- Utjecaji iz tržišnog okruženja i iz nedostatka poslovne i razvojne strategije poduzeća
- DOPRINOSE u pojedinim vremenskim razdobljima neefikasnosti djelovanja prodajne funkcije. Iz ovoga proizlaze:
- Faktori pretežno tržišnog karaktera
  - Čimbenici pretežno organizacijsko – funkcionalnih nedostataka u poduzeću.

FAKTORI PRETEŽNO TRŽIŠNOG KARAKTERA

- Povremeno ili trajno "zasićenje" tržišta,
- Slabljenje kupovne snage tržišta,
- Nepovoljna konjunktura kretanja,
- Prodor uvozne robe,
- Smanjenje potražnje stranih tržišta,
- Pogoršani uvjeti privređivanja (instrumentarij države),
- Zaoštavanje konkurentske borbe,
- Smanjenje intenziteta potražnje (smanjenje potreba),
- Gubitak kupaca na tržištu,
- Ostali faktori negativnog djelovanja na tržištu,
- Zapostavljanje obrade tržišta

ČIMBENICI ORG. – FUNKCIO. NEDOSTATAKA U PODUZEĆU 1

- Nedovoljna iskorištenost proizvodnih kapaciteta,
- Manjkava obrada tržišta,
- Pogoršana kvaliteta proizvoda,
- Pogoršani uvjeti prodaje u odnosu na konkurenciju,
- Neprikladna tehnika prodaje,
- Slabo poznavanje poduzeća
- Nekoordinirane promjene u strukturi poduzeća,
- Zapostavljeno pružanje usluga kupcu,
- Pogrešni kanali distribucije,
- Nedostadni dizajn proizvoda, ambalaže, pakiranja
- Manipuliranje cijenama i uvjetima prodaje.

ČIMBENICI ORG. – FUNKCIO. NEDOSTATAKA U PODUZEĆU 2

Prodaja u sustavu marketinga ima sve neophodne uvjete i mogućnosti da se koncentrira na operativne procese kojima je cilj:

- Povećanje intenziteta plasmana,
- Potpuno ovladavanje tržišnom prodaje,
- Poboljšanje usluga kupcima,
- Postizanja ciljeva prodajne taktike i strategije.

RAZVRSTAVANJE TRŽIŠTA

U praksi marketinga tržišta su razvrstana u slijedeće osnovne grupe:

- Tržište potrošnih dobara,
- Tržište trajnih dobara i
- Tržište usluga.

TRŽIŠTE POTROŠNIH DOBARA 1

Karakteristike su slijedeće:

- Postoji veći broj nositelja potreba,
- Nositelji disperzirani po cijelom tržištu,
- Kupci u pravilu nisu stručni – kupuju po navikama ili preporukama,
- Karakteristična je učestalost nabavki,
- Široka potrošnja – nacionalna distribucija,
- Jaka i brojna konkurencija na tržištu,

TRŽIŠTA POTROŠNIH DOBARA

2

- Putovi – kanali distribucije su brojni,
- Ponuđeni proizvodi podliježu promjenama (mode, navika, stila, ukusa) to zahtjeva znatne prilagodbe,
- Dio tržišta ima pretežno sezonske oznake,
- U plasmanu proizvoda veliki značaj imaju dizajn, ambalaža, pakiranje i opremanje,
- Ova tržišta su u pravilu manje osjetljiva na kolebanja konjunktura,

TRŽIŠTA POTROŠNIH DOBARA

3

- Tehnika prodaje zahtjeva vrlo intenzivnu i kontinuiranu obredu tržišta,
  - Posebni značaj ima uređenje prodajnog prostora – preglednost i izbor asortimana,
  - Terenska istraživanja i ispitivanja tržišta,
  - Izobrazba i trening prodajnog osoblja.
- Navedene specifičnosti traže od subjekata niz neophodnih mjera i napora.

TRŽIŠTA POTROŠNIH DOBARA

4

Te napore možemo sažeto sumirati u okviru sljedećih ciljeva:

- Postizanje veće preglednosti nad tržištem,
- Postizanje što veće koordiniranosti i sinkroniziranosti subjekata,
- Povećanje udjela na tržištu,
- Osvajanje novih proizvoda, poboljšanje tržišnih svojstava postojećih proizvoda,

TRŽIŠTA POTROŠNIH DOBARA

5

- Provođenje sustavne kontrole nad odvijanjem tokova razmjene,
- Razvoj i unapređenje efikasnog IS-a,
- Prikadnim oblicima rada održavati veze s potrošačima i korisnicima,
- Pridržavati se zakonskih i ostalih načela i propisa u regulacije tržišnih odnosa i robne razmjene,

TRŽIŠTA POTROŠNIH DOBARA

6

- Razvijanje raznih oblika analitičke kontrole troškova i efikasnosti procesa robne razmjene, te usluga korisnicima,
- Raditi kontinuirano i sustavno na unapređenju organizacije prodaje, eliminirati nedostatke, slabe dijelove procesa te pogreške pojedinaca.

TRŽIŠTE TRAJNIH DOBARA 1

Nije jednostavno dati prikaz karakteristika ovog tržišta jer ono je raznoliko i heterogeni. Karakteristike su sljedeće:

- Ovo tržište je znatno uže od ostalih,
- Potražnja za ovim dobrima je izvedenog karaktera – ovisi o drugim tržištima,
- Ekonomski život kapitalnih dobara kraći je, u pravilu, od njihovog trajanja,

TRŽIŠTE TRAJNIH DOBARA 2

- Korisnici – kupci tih dobara i usluga rukovode se pri izboru i nabavci prvenstveno racionalnim motivima,
- Čimbenik cijena nije uvijek presudni faktor pri izboru i nabavci,
- Planiranje potreba vrši se na podlozi prognoziranja razvoja tržišne potražnje na tržištima,

TRŽIŠTE TRAJNIH DOBARA 3

- Donošenje odluke o nabavci podliježe određenim procedurama,
- Cijene su relativno neelastične,
- Kanali prodaje su kraći i malobrojni,
- Tržište, odnosno plasman tih proizvoda traži visoku i odgovarajuću stručnost prodajnih kadrova – najčešće se traži objedinjena ekonomska i tehnička znanja,

TRŽIŠTE TRAJNIH DOBARA 4

- Usluge proizvođača – servis, rezervni dijelovi, montaža, puštanje u pogon, obuka kadrova kupca, garancije, kreditiranje i slično redovita su pojava u razmjeni tih dobara,
- Tehnička dokumentacija i upute,
- Promotivne aktivnosti su specifične, dobar imidž firme, pozitivna prethodna iskustva, inovativne aktivnosti i preporuke kupaca.

TRŽIŠTE TRAJNIH DOBARA 5

- Intencije i ciljevi su isti kao kod potrošnih dobara – postići zadovoljavajuću razinu plasmata, pod optimalnim uvjetima, uz minimalne troškove i odgovarajuću zaradu.

TRŽIŠTE USLUGA 1

- Tržište usluga veoma je razvijeno u tržišnim gospodarstvima.
- Usluge koje prate proizvod po opsegu kvaliteti i cijeni igraju značajnu ulogu u motiviranju kupaca prilikom tražnje, odabira i kupovine proizvoda.
- Usluge osobne za zadovoljenje potreba pojedinaca sve su značajnije.

TRŽIŠTE USLUGA 2

- Ove usluge potiču privatnu inicijativu – kroz ulaganja kapitala, krojenje vlastite sudbine,
- Velika konkurencija na tržištu tjera pružatelje usluga na kvalitetu i poboljšanje uslužnosti,
- Pridobijanje korisnika usluga,
- Proširenje broja korisnika usluga,

TRŽIŠTE USLUGA 3

- Održanje kvalitete usluga,
- Kontakt s tržištem preko oglašavanja,
- Sudjelovanje na specijaliziranim priredbama,
- Demonstriranje dostignuća,
- Stalno praćenje razvoja tehnologija usluga.

ISTRAŽIVANJA ZA POTREBE FUNKCIJE PRODAJE 1

- Složeni i odgovorni zadaci prodajne funkcije zahtijevaju temeljite pripreme.
- Pod pripremom treba smatrati:
  - Stvaranje uvjeta,
  - Prikladne znanstvene osnove,
  - Statističko – dokumentacijske osnove.

ISTRAŽIVANJA ZA POTREBE FUNKCIJE PRODAJE 2

Pripremom prodaje bi se osiguralo:

- efikasno planiranje,
- buduća realizacija,
- kontrola,
- usmjeravanje prodajnih aktivnosti.

ISTRAŽIVANJA ZA POTREBE FUNKCIJE PRODAJE 3

- Proces istraživanja tržišta obuhvaća slijedeća područja:
  - Istraživanje tržišta prodaje,
  - Istraživanje proizvoda i usluga,
  - Istraživanje procesa distribucije,
  - Istraživanje prodajnih cijena i usluga,
  - Istraživanje unapređenja plasmana,
  - Istraživanje organizacije i efikasnosti plasmana
  - Istraživanje organizacije i troškova prodaje

ISTRAŽIVANJA ZA POTREBE FUNKCIJE PRODAJE 4

Tri dijela integralnog pristupa analizi tržišta od kojih možemo očekivati pouzdane, objektivne podatke i informacije i koristiti ih kao osnovu za donošenje poslovnih odluka u prodaji.

- Analiza općeg stanja i razvoja nacionalnog tržišta,
- Analiza matičnog tržišta,
- Analiza vlastitog nastupa i djelovanja poduzeća na tržištu.

ISTRAŽIVANJA ZA POTREBE FUNKCIJE PRODAJE 5

Ostale analize za potrebe prodajnog poslovanja:

- Analiza prodajnih aktivnosti poduzeća,
- Analiza prodajnog programa i asortimana,
- Analiza prodajnih područja,
- Analiza konkurencije,
- Analiza kanala prodaje i distribucije,
- Analiza cijena i prodajnih uvjeta,
- Analiza proizvoda i usluga,
- Analiza kupaca,
- Analiza promotivnih aktivnosti,
- Analiza organizacije prodaje,
- Analiza troškova prodaje.

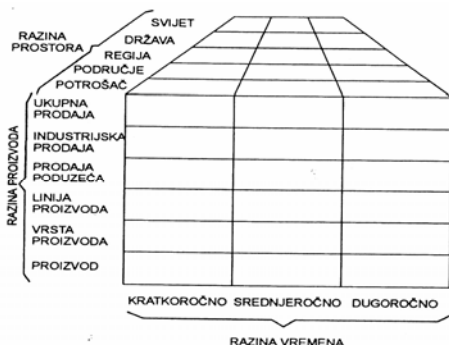
PREDVIĐANJE PRODAJE 1

- predstavlja skup informacija neophodnih za procjenu sadašnjeg i budućeg obujma tržišta i donošenja odluka prilikom planiranja prodaje.
- Planiranje prodajnog poslovanja zahtijeva što precizniju procjenu tržišne potražnje raščlanjene po proizvodima, prostoru i vremenu.

PREDVIĐANJE PRODAJE 2

- Procjenu tržišne potražnje (Kotlar) moguće je izvršiti sa:
  - **šest razina proizvod,**
  - **pet razina prostora i**
  - **tri razine vremena.**
- To daje ukupno 90 mjerenja od kojih svako služi određenoj svrsi.

PREDVIĐANJE PRODAJE 3

PREDVIĐANJE PRODAJE 4

- **Tržišna potražnja** za proizvodom je **ukupna količina** koju će kupiti određena grupa kupaca na određenom području, u određenom vremenskom razdoblju u određenoj okolini marketinga, prema određenom programu marketinga.
- **Tržišna potražnja** koja odgovara očekivanom naporu naziva se **“tržišno predviđanje”**.

PREDVIĐANJE PRODAJNOG POTENCIJALA 1

- Predviđanje prodajnog potencijala uvijek je za utvrđivanje kvantitativnih obveza prodajnog osoblja.
- Potencijal tržišta ili apsorpcijska sposobnost tržišta je maksimalno moguća prodaja nekog proizvoda ili usluge koju na određenom prostoru i u vremenu mogu ostvariti svi prodavatelji.

PREDVIĐANJE PRODAJNOG POTENCIJALA 2

- Tržišni potencijal se obično definira za jednu godinu, a eventualni utjecaj sezonskih oscilacija utvrđuje se dijeljenjem na kraće vremenske intervale.
- Utvrđivanje tržišnog potencijala može se vršiti na različite načine od kojih je najjednostavniji na bazi statističkih podataka iz homogene skupine.

PREDVIĐANJE PRODAJNOG POTENCIJALA 3

- Pored pojma tržišni potencijal treba navesti i slijedeće:
- **Prodajni potencijal** – najveća moguća prodaja,
- **Marketing napor** – sve marketinške varijable,
- **Udio na tržištu** – odnos prema cijeloj grani,
- **Zasićenost tržišta** – odstupanje od stvarnog nivoa,

- ## PREDVIĐANJE PRODAJNOG POTENCIJALA 3
- Pored pojma tržišni potencijal treba navesti i slijedeće:
  - **Prodajni potencijal** – najveća moguća prodaja,
  - **Marketing napor** – sve marketinške varijable,
  - **Udio na tržištu** – odnos prema cijeloj grani,
  - **Zasićenost tržišta** – odstupanje od stvarnog nivoa,

UTVRĐIVANJE PRODAJNIH KVOTA 1

- Prodajna kvota je zadana (planirana) količina jednog proizvoda ili linije proizvoda (usluga) izražena u naturalnim ili vrijednosnim pokazateljima koju mora ostvariti nositelj zadatka.
- Prodajna kvota temelji se na rezultatima istraživanja tržišta.
- Prodajna kvota utvrđuje se svake godine.

- ## **UTVRĐIVANJE PRODAJNIH KVOTA 1**
- Prodajna kvota je zadana (planirana) količina jednog proizvoda ili linije proizvoda (usluga) izražena u naturalnim ili vrijednosnim pokazateljima koju mora ostvariti nositelj zadatka.
  - Prodajna kvota temelji se na rezultatima istraživanja tržišta.
  - Prodajna kvota utvrđuje se svake godine.

UTVRĐIVANJE PRODAJNIH KVOTA 2

- Utvrdjivanju prodajnih kvota prethode određenje predradnje:
- Oblikovanje prodajnog područja,
- Obrada tržišta,
- Utvrdjivanje potrebnog broja prodavača.
- Kod toga treba uzeti u obzir specifičnosti poduzeća.

- ## **UTVRĐIVANJE PRODAJNIH KVOTA 2**
- Utvrdjivanju prodajnih kvota prethode određenje predradnje:
  - Oblikovanje prodajnog područja,
  - Obrada tržišta,
  - Utvrdjivanje potrebnog broja prodavača.
  - Kod toga treba uzeti u obzir specifičnosti poduzeća.

PLANIRANJE PRODAJE 1

- Planiranje prodaje je misaoni proces traženja i izbora željenih i ostvarljivih ciljeva i zadataka u predstojećem kraćem ili dužem vremenskom razdoblju.
- Predstavlja oživotvorenje politike prodaje.
- Planiranjem se utvrđuje:
  - Rezultati prodaje,
  - Ulaganja u procese prodaje,
  - Omogućuje optimalne odnose.

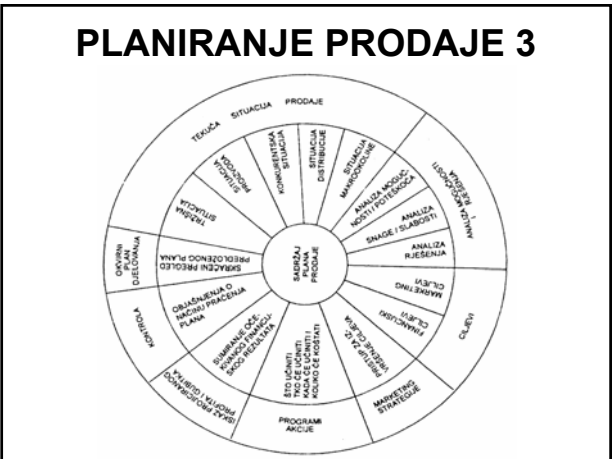
- # PLANIRANJE PRODAJE 1
- Planiranje prodaje je misaoni proces traženja i izbora željenih i ostvarljivih ciljeva i zadataka u predstojećem kraćem ili dužem vremenskom razdoblju.
  - Predstavlja oživotvorenje politike prodaje.
  - Planiranjem se utvrđuje:
    - Rezultati prodaje,
    - Ulaganja u procese prodaje,
    - Omogućuje optimalne odnose.

PLANIRANJE PRODAJE 2

- predstavlja sredstvo koje omogućuje ispitivanje, procjenu i kontrolu uspješnosti djelovanja i poslovanja prodaje u skladu s utvrđenim ciljevima, politikom, strategijom i programima.
- Pretpostavke planiranja prodaje su:
  - Istraženo prodajno tržište,
  - Izvršena marketing analiza za prethodni rok,
  - Formulirana politika prodaje.

- ## PLANIRANJE PRODAJE 2
- predstavlja sredstvo koje omogućuje ispitivanje, procjenu i kontrolu uspješnosti djelovanja i poslovanja prodaje u skladu s utvrđenim ciljevima, politikom, strategijom i programima.
  - Pretpostavke planiranja prodaje su:
    - Istraženo prodajno tržište,
    - Izvršena marketing analiza za prethodni rok,
    - Formulirana politika prodaje.

PLANIRANJE PRODAJE 3

PLANIRANJE PRODAJE 4

- Planovi prodaje se dijele prema:
  - Vremenu za koje se izrađuju,
    - Kratkoročni,
    - Srednjoročni,
    - Dugoročni ili perspektivni.
  - Sadržaju – plan prodaje prema
    - proizvodnim linijama,
    - tržištima.
    - tržišnim segmentima,
    - kupcima.

POTROŠAČ I ODLUČIVANJE O KUPNJI 1

- Potrošači su osobe koje kupuju određene proizvode (usluge) za zadovoljenje svojih potrebe.
- Proces njihovog odlučivanja o kupovanju prolazi kroz faze:
  - Uočavanje problema,
  - Prikupljanje tržišnih informacija,
  - Tržišna transakcija i
  - Ocjena izvršene transakcije.

POTROŠAČ I ODLUČIVANJE O KUPNJI 2

- Na odluke kupca – potrošača u kupnji, kao što je poznato, utječu razni činitelji:
  - Kulturni,
  - Društveni,
  - Osobni i
  - Psihološki.

POTROŠAČ I ODLUČIVANJE O KUPNJI 3

- Kulturni činioci:
  - Kultura – odrednica želja i ponašanja,
  - Supkultura – nacionalna, vjerska, rasna skupina i geografska područja,
  - Društveni sloj – relativno homogen i trajno podijeljen unutar društva, hijerarhijski je uređen, članovi koji dijele slične vrijednosti, interese i ponašanje.

POTROŠAČ I ODLUČIVANJE O KUPNJI 4

- Društveni činitelji:
  - Referentne grupe – neposredno ili posredno utječe na stavove ili ponašanje osobe
    - Članske grupe – **primarne** (obitelj, prijatelji, suradnici, susjedi), i **sekundarne** (vjerske organizacije, profesionalna udruženja i sindikati)
    - Aspiracijske grupe – ona kojoj osoba ne pripada
    - Disocijativne grupe – suprotno djelovanje na osobu (fakini).
  - Postoji još čitav niz podjela grupa.

MODELI KUPOVANJA 1

- Četiri tipa u ponašanju u kupnji osobne potrošnje

MODELI KUPOVANJA 2

- Proces odlučivanja u kupnji
- Način kupovanja određenih proizvoda – različit za različite kupce.
- Neki kupci traže niz informacija, te vrše uspoređivanje i odabir proizvoda,
- Neki kupci pogledaju u odgovarajućoj trgovini i kupuju proizvod,
- Segmentacija kupaca,

MODELI KUPOVANJA 3

- Model “pet faza procesa u kupnji”
  - Spoznaja problema – spoznaja o potrebi,
  - Traženje informacija – osobni, poslovni, javni i iskustveni izvori,
  - Procjena alternativa – ne postoji univerzalni način vrednovanja,
  - Odluka o kupnji – nakon procjene oblikovanje namjere o kupnji,
  - Ponašanje nakon kupnje – zadovoljstvo ili nezadovoljstvo kupca kupovinom.

MODELI KUPOVANJA 4

- Ponašanje kupca u kupnji do sada nije u potpunosti objašnjeno.
  - Četiri teorije objašnjenja ponašanja kupca:
    - Teorija poticaja – reakcija – predviđanje teško,
    - Teorija psihičkog stanja, kupac mislima prolazi kroz faze: *svijesti, znanja, pobude, odluke i kupovanja*,
    - Teorija potreba – zadovoljenja faze: *razvoj potreba, svijest o potrebi, zadovoljenje potreba*,
    - Teorija problem – rješenje – pomaganje kupcu,
- Postoji čitav niz modela kupovanja.

METODE PRODAJE 1

- podrazumjevamo način izvršavanja prodajnih radnji koje se izvode prema nekim pravilima,
- Odnos između prodavatelja i kupca,
- Primjena raznih tehnika rada i količina usluga,
- Proces prodaje predstavlja postupak, tijekom aktivnosti u ostvarenju prodajnog cilja.

METODE PRODAJE 2

- Ovisno o predmetu prodaje, tko obavlja prodaju, kome se prodaje, vremenu prodaje i količine koja se prodaje razlikujemo više oblika, metoda i načina prodavanja:
  - Osobna prodaja
    - Klasična maloprodaja – u prodavaonici,
    - Prodaja od vrata do vrata – u kući, kod kupca,
    - Misijska prodaja – uz prodaju pružanje usluga,
    - Konzultantska prodaja – davanje savjeta kupcima,
    - Ambulantna prodaja – putujuća trgovina,
    - Sajamska prodaja – prodaja na bazi uzoraka.

METODE PRODAJE 3

- Aukcijska prodaja – prodaja javnim nadmetanjem,
- Burzovna prodaja – prodaja putem burze,
- Prodaja na bazi uzoraka,
- Prodaja putem telefona,
- Prodaja putem pošte,
- Kataloška prodaja,
- Prodaja putem oglasa,
- Samoposluživanje,
- Samoizbor,
- Prodaja putem automata.

POSEBNI OBLICI PRODAJE

- leasing,
- renting,
- prodaja sustava,
- inženjering,
- franchising,
- konsignacijska prodaja,
- komisiona prodaja,
- consalting.

POLITIKA PRODAJE 1

- sastavni je dio poslovne politike poduzeća.
- sadrži ciljeve, načela, stavove i načine za postizanje ciljeva koje poduzeće želi ostvariti prodajom svojih proizvoda i usluga.
- mora biti usklađena s općim ciljevima i uravnotežena u jedinstvenu cjelinu.
- ciljevi imaju veliku važnost.

POLITIKA PRODAJE 2

- Raščlanjuje se na pojedinačne politike koje su međusobno usklađene i djeluju na prodaju proizvoda i usluga:
  - Politika proizvoda – skup mjera, napora i ulaganja,
  - Politika asortimana – optimalni sastav proizvoda,
  - Politika ambalaže i pakiranja – kao sastavni dio proizvoda,
  - Politika marke proizvoda – prepoznatljivi vlastiti proizvod,
  - Politika cijena – odluka o pojedinačnoj cijeni,

POLITIKA PRODAJE 3

Nastavak:

- Politika rabata – diferencijacija cijena,
- Politika kanala (putova) prodaje – dovođenje robe o krajnjeg kupca,
- Politika usluga u prodaji – olakšavanje kupnje,
- Politika fizičke distribucije – upravljanje gotovim proizvodima,
- Politika organizacije službe prodaje – organizacijski oblik službe.

PRODAJNA STRATEGIJA I TAKTIKA 1

- je planske upravljačka odluka koja obuhvaća skup metoda i postupaka te načina njihova ostvarivanja u prodajnoj aktivnosti poduzeća,
- To je način ostvarivanja ciljeva kombiniranjem materijalnih, financijskih i ljudskih potencijala na tržištu,
- Strateške odluke temeljene su na analizi, dijagnozi i prognozi te poznatim odlukama.

PRODAJNA STRATEGIJA I TAKTIKA 2

- Strategija prodaje temelji se na kvalitetnim i pravodobnim informacijama,
- Za promjenu ciljeva potrebno je i mijenjati i strategije,
- Strategija se dijeli na opću i poslovnu,
- Strategija je različita s obzirom na situaciju na tržištu,
- Zavisi i o veličini tržišta.

MARKETING MIX I PRODAJA

- Uspješno djelovanje prodajne službe na tržištu ostvaruje se primjenom marketing mix-a kao programa nastupa te službe na tržištu.
- Marketing mix predstavlja kombinaciju instrumenata tržišne politike kojima poduzeće može utjecati na ostvarivanje svojih ciljeva tržišnih aktivnosti.

DISTRIBUCIJA

- Distribucija je niz radnji za dostavu robe od proizvođača do krajnjeg kupca kao potrošača ili korisnika.
- Distribucija predstavlja skup aktivnosti koje su usmjerene na izbor kanala distribucije, proces čuvanja i dovođenja proizvoda od proizvođača do potrošača.
- Funkcija koja upravlja kretanjem dobara.

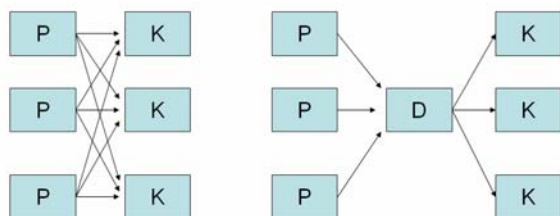
KANALI DISTRIBUCIJE 1

- razumijevamo skup institucija koje obavljaju aktivnosti koje se koriste u kretanju proizvoda i njegova vlasništva od proizvodnje do potrošnje.
- Kanali prodaje su instrumenti koje koristi proizvođač kao sredstvo da dođe u kontakt s kupcima.
- To je sustav koji vidi od proizvođača preko posrednika do kupca – potrošača.

KANALI DISTRIBUCIJE 2

- Skup međuzavisnih institucija povezanih zajedničkim poslovnim interesima u svrhu olakšavanja prijenosa robe i vlasništva od proizvođača do konačnog potrošača.
- Financijski problemi odnosno uštede, jedan su od osnovnih razloga koji opredjeljuje proizvođača na upotrebu kanala distribucije (slika).

KANALI DISTRIBUCIJE 3

(a) Broj komentara
 $P \cdot K = 3 \cdot 3 = 9$

(b) Broj komentara
 $P + K = 3 + 3 = 6$

P – proizvođač   K – kupac   D – distributer

KANALI DISTRIBUCIJE 4

- Ključne funkcije kanala distribucije su:
  - Istraživanje – prikupljanje informacija za planiranje i olakšanje razmjene,
  - Promocija – širenje informacija o ponudi,
  - Kontakti – pronalaženje i komunikacija s kupcima,
  - Prilagođavanje – prilagodba ponude zahtjevima kupca,

KANALI DISTRIBUCIJE 5

- Ključne funkcije kanala distribucije su:
    - Pregovaranje – radi postizanja sporazuma o uvjetima prodaje,
    - Fizička distribucija – transport i skladištenje,
    - Financiranje – pokriće troškova rada kanala distribucije,
    - Preuzimanje rizika – u vezi s radom kanala distribucije.
- Razina kanala – broj sudionika u distribuciji.

DINAMIKE KANALA DISTRIBUCIJE 1

- Dinamika kanala distribucije je tijekom njegova razvitka odnosno promjenjivost pod utjecajem zbivanja različitih činitelja utjecaja što za posljedicu ima razvoj novih sustava kanala kao što su:
  - Vertikalni marketinški sustav,
  - Horizontalni marketinški sustav i
  - Multikanalni marketinški sustav.

DINAMIKE KANALA DISTRIBUCIJE 2

- Vertikalni marketinški sustav su:
  - Korporacijski vertikalni marketinški sustav,
  - Dirigirani vertikalni marketinški sustav i
  - Ugovorni vertikalni marketinški sustav.
    - Dobrovoljni lanci,
    - Maloprodavačke zadruge,
    - Franšizne organizacije.

KREIRANJE KANALA DISTRIBUCIJE 1

- Kanale distribucije se mora promatrati kao usklađeni sustav aktivnosti pomoću kojeg se ostvaruje tržišno sudjelovanje poduzeća u opskrbi potrošača.
- Izbor kanala je složen zadatak.
- Činitelji utjecaja na kreiranje kanala su:
  - Obilježja kupaca,
  - Obilježja proizvoda,

KREIRANJE KANALA DISTRIBUCIJE 2

- Obilježja proizvoda su:
  - Voluminoznost,
  - Nestandardnost,
  - Proizvodi uvjetovani uslugama,
  - Proizvodi visoke jedinične cijene.
- Obilježja konkurenata,
- Obilježja tvrtke,
- Obilježja okruženja.

POSTUPAK PRODAVANJA 1

- Prodavanje označava ukupnost poslova kojima se ostvaruje prijelaz proizvedenih dobara iz robnog u novčani oblik posredovanjem tržišta.
- Postupak prodavanja uvjetovan je specifičnostima roba. Ono što je zajedničko bez obzira na specifičnosti može se svesti pod zajedničke faze.

POSTUPAK PRODAVANJA 2

- Prodavanje prolazi kroz faze:
  - **Vođenje pregovora** – povod je ponuda, vode ovlaštene osobe, prisutne ili putem medija veze, pisani oblik zaključaka pregovora, za vođenje pregovora treba obaviti pripreme, pregovarači dobri poznavaoци struke i proizvoda, pregovori se vode o ponudi i na temelju zahtjeva stranaka.

POSTUPAK PRODAVANJA 3

- **Zaključivanje kupoprodajnog ugovora**
  - kada kupac prihvati ponudu zaključuje se ugovor,
  - stranke stječu obaveze i prava,
  - može biti usmeni, pismeni telefonski i elektronski,
  - **bitni element ugovora su predmet ugovora i cijena,**
  - postaje punovažan kada ga potpisu stranke.

POSTUPAK PRODAVANJA 4

- **Izvršenje kupoprodajnog odgovora**
  - izvršavaju se ugovorene obaveze,
  - na strani prodavatelja to su obaveze koje se odnose na rok, mjesto, način isporuke, ambalaža i pakiranje iz ugovora,
  - Isporuka uz upotrebu otpremnog dokumenta,
  - Kada je roba isporučena ispostavlja se račun.
- **Rješavanje reklamacija kupaca** – prigovor radi odstupanja od ugovora – može se odnositi na način, mjesto i rok, te na kvalitetu, količinu i cijenu robe.

USLUGE U PRODAJI 1

- Obuhvaćaju aktivnosti usmjerene na pomoć kupcima u svezi s kupovanjem, upotrebom i održavanjem proizvoda.
- Pružaju se u različitim oblicima u veleprodaji i maloprodaji.
- U borbi za kupce postaju sve raznovrsnije, opsežnije i složenije.
- Ona može i biti obostrana korist.

USLUGE U PRODAJI 2

- Najvažnije usluge koje se pružaju su:
    - Savjeti prilikom kupovanja,
    - Besplatna dostava u stan, na mjesto uporabe,
    - Instaliranje proizvoda na mjesto uporabe,
    - Demonstriranje rada i načina korištenja proizvoda,
    - Upute o upotrebi,
    - Edukacija rukovatelja proizvodom,
    - Zamjena proizvoda u okviru jamstva,
    - Kreditiranje kupca i drugo.
- POSEBNO MJESTO PRIPADA SERVISIRANJU.

UNAPREĐENJE PRODAJE

- Unapređenje prodaje, dio je promotivnih aktivnosti, odnosno jedan od oblika komuniciranja s tržištem.
- Privlačenje kupaca iz redova sadašnjih nepotrošača.
- Primjena privlačenja uzorci, kuponi, sniženje cijena, dva + jedan, darovi u ambalaži, besplatna nagrada, povrat dijela cijene, nagradne igre.

KONTROLA PRODAJNOG POSLOVANJA 1

- Je aktivnost provjeravanja, nadziranja, ispitivanja, procjenjivanja i ispravljanja usmjerenih akcija funkcije prodaje radi utvrđivanja i mijenjanja stanja, te usklađivanja s planovima i ciljevima.
- Povezanost s ostalim marketinškim funkcijama je neophodna za održavanje učinka prodaje.

KONTROLA PRODAJNOG POSLOVANJA 2

- Četiri vrste kontrole:
  - Kontrola godišnjeg plana
    - Analiza prodaje
    - Analiza tržišnog udjela
    - Analiza odstupanja prodaje
    - Relativni tržišni udio prema najvećim konkurentima
  - Kontrola profitabilnosti
    - Efikasnost poslovanja u smislu veličine prinosa od proizvoda plasiranih na tržište
    - kroz dvije faze:
      - Identifikacija troškova i
      - alokacija troškova.

KONTROLA PRODAJNOG POSLOVANJA 3

- Kontrola uspješnosti
  - Logičan nastavak kontrole profitabilnosti,
  - Zadatak utvrditi mogućnost uspješnog poslovanja
  - Različiti pokazatelji:
    - Dnevni broj prodajnih posjeta
    - Trajanje posjeta po susretu
    - Prihod od prodajnog posjeta
    - Troškovi reprezentacije po posjetu
    - Postotak narudžbi na 100 posjeta
    - Broj novih kupaca u razdoblju
    - Broj izgubljenih kupaca u razdoblju
    - Troškovi prodajnog aparata.

KONTROLA PRODAJNOG POSLOVANJA 4

- Strateška kontrola
  - Kritičko preispitivanje efikasnost djelovanja funkcije prodaje - Vršiti se na dva načina:
    - Ocjenom djelotvornosti – temelji se na
      - Filozofiji kupca, - Integralnoj marketinškoj organizaciji, - Odgovarajućim informacijama, - strateškoj orijentaciji i operativnoj uspješnosti – sve kroz upitnik,
    - Provjerom – bitna obilježja
      - Obuhvat, - sustavnost, - neovisnost, - periodičnost
      - Podvrgava joj se: - okolina, - strategija, - organizacija, - prodajni sustav, - produktivnost i mix marketinga.

INFORMACIJSKI SUSTAV PRODAJE 1

- Informacije postižu u poslovnoj praksi dva cilja:
  - Operativni kadrovi su informirani o stvarima i događajima što su od interesa za njihov rad – pomažu i doprinose postizanju boljih radnih učinaka pojedinaca,
  - Informirani pojedinac je osposobljen za prisniju, potpuniju i efikasniju koordinaciju i sinkronizaciju poslovnih aktivnosti – informiranje stimulira i osigurava timski rad.

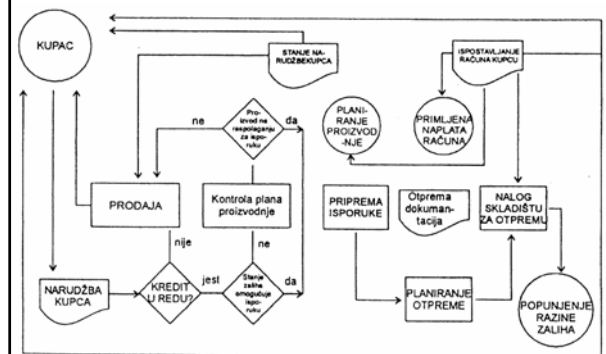
INFORMACIJSKI SUSTAV PRODAJE 2

- Informacijski sustav poduzeća omogućuje pored informiranosti kadrova već i njihovu osposobljenost da aktivno sudjeluju u procesu donošenja poslovnih odluka, a time i da preuzimaju dio odgovornosti za svoj rad i za poslovni uspjeh poduzeća.

KLASIFIKACIJA PODATAKA

- Podaci o
  - tržišnom okruženju,
  - tržištu,
  - proizvodima,
  - prodaji,
  - poslovnim klijentima,
  - konkurenciji,
  - rezultatima i efikasnosti prodaje,
  - ostali podaci i informacije vezane uz prodaju.

PROCES PLASMANA

ORGANIZACIJA PRODAJE 1

- Možemo je definirati u smislu osnovnog cilja. Treba omogućiti optimalno djelovanje funkcije čime će se postići osnovni ciljevi marketinga.
- Bitne karakteristike organizacije prodaje:
  - Prodaja će djelotvorno funkcionirati za postizanje optimalnih rezultata,
  - Za prodaju primijeniti sve postulate pristupa organizaciji,

ORGANIZACIJA PRODAJE 2

- Zadaci koje ima prodaja su optimalna organizacija i vođenje računa o bitnim činiteljima utjecaju na organizacijsko ustrojstvo kao što su:
  - proizvodni program,
  - Kvantitativni i kvalitativni zadaci prodaje,
  - Kanali prodaje,
  - Modeli prodaje,
  - Specijalni oblici prodaje,
  - Karakteristike tržišta,
  - Kadrovske resursi,
  - Logistika u prodaji.

ORGANIZACIJA PRODAJE 3

- Valja podsjetiti na čimbenike organizacije:
  - Vanjski čimbenici:
    - poslovno okruženje,
    - karakteristike tržišta,
    - veličina tržišta,
    - struktura i lokacija tržišta,
    - potrebe potrošača,
    - legislativna regulacija,
    - razina kulture društva,
    - demografska, socio-psihološka i druge karakteristike društva.

ORGANIZACIJA PRODAJE 4

- Unutarnji čimbenici:
  - veličina poduzeća,
  - program proizvoda ili usluga,
  - lokacijske karakteristike,
  - raspoloživost i obrazovanost kadrova u prodaji,
  - razina djelotvornosti marketinga u poduzeću,
  - ekonomska snaga poduzeća,
  - putovi prodaje,
  - troškovi i rezultati prodaje,
  - i drugi po specifičnosti poduzeća.

PRINCIPI ORGANIZACIJE PRODAJE

- Kod pristupa organizaciji prodaje valja obratiti pojačnu na principe:
  - funkcija prodaje mora se pozicionirati kao integralni dio marketinga,
  - zajednički promatrati prodaju i distribuciju,
  - ne postoje gotovi modeli primjenjivi svuda,
  - princip razdvajanje prodaje i nabave,
  - struktura prodaje korespondira s ukupnom,
  - raspoloživost kadrova,
  - informacijski sustav je sastavni dio organizacije,
  - princip razdvajanja pripreme i operativne prodaje,
  - timski rad,
  - uključivanje tehnoloških i tehničkih aktivnosti u prodaju.

OBLICI ORGANIZACIJE PRODAJE

- Organizaciju prodaje možemo promatrati s unutarnjeg i vanjskog stajališta.
- Kod unutrašnje organizacije prodaje mislimo na kakav je način ta funkcija organizirana unutar sebe, kako ona djeluje kao funkcija, kao stručna služba, odnosno stručni organ.
- Vanjska organizacija prodaje daje nam odgovor kako je pozicionirana funkcija prodaje u organizacijskoj strukturi poslovnog sustava, kakav je njen odnos s drugim funkcijama.

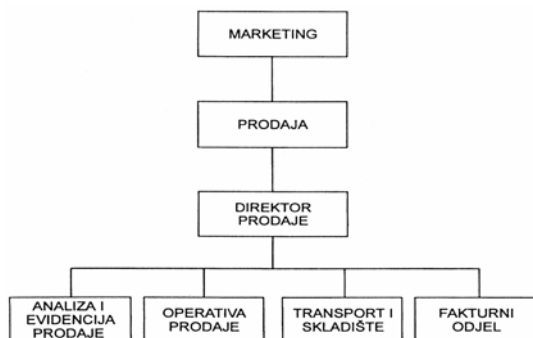
UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA PRODAJE 1

- Izbor oblika i modela uvjetovan je nirom različitih čimbenika:
  - stupanj razvijenosti marketinške funkcije u poduzeću,
  - veličina poduzeća,
  - proizvodni program i politika asortimana,
  - tržište i karakteristike potrošača,
  - kadrovski resursi,
  - organizacijski ustroj poduzeće i dr.

UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA PRODAJE 2

- Najčešći pristup organizaciji prodaje:
  - Funkcionalna organizacija prodaje,
  - Produkcionalna (proizvodna) organizacija prodaje,
  - Regionalna (geografska, teritorijalna) organizacija prodaje,
  - Organizacija prodaje prema kategorijama kupaca,
  - Kombinirana (mješovita) organizacija prodaje.

FUNKCIONALNA ORGANIZACIJA PRODAJE

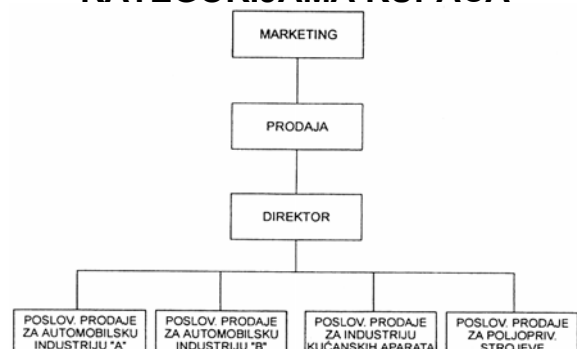
PRODUKCIJONA ORGANIZACIJA PRODAJE

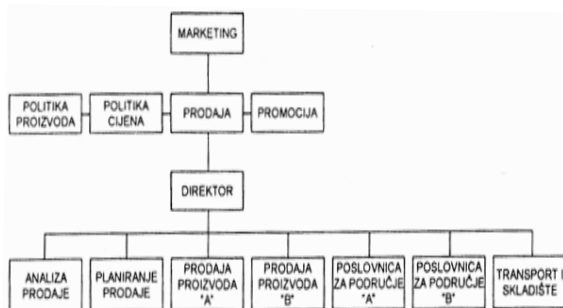
REGIONALNA ORGANIZACIJA PRODAJE

ORGANIZACIJA PRODAJE PO KATEGORIJAMA KUPACA

KOMBINIRANA (MJEŠOVITA) ORGANIZACIJA PRODAJE

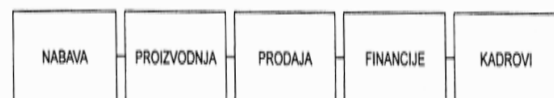
VANJSKA ORGANIZACIJA PRODAJE

- Možemo podijeliti na slijedeće vrste:
1. Prodaja organizirana kao integralni dio marketing sustava,
  2. Prodaja organizirana kao samostalna funkcija,
  3. Prodaja organizirana unutar komercijalne službe,
  4. Ostali načini organizacije prodaje.

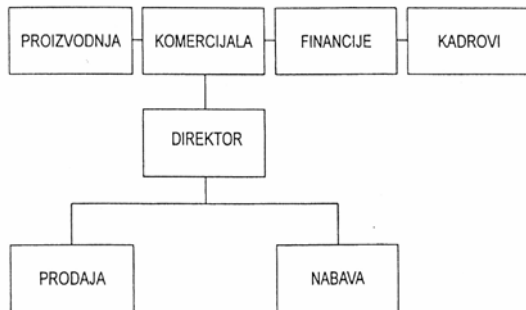
Prodaja organizirana kao integralni dio marketing sustava

Prodaja organizirana kao samostalna funkcija

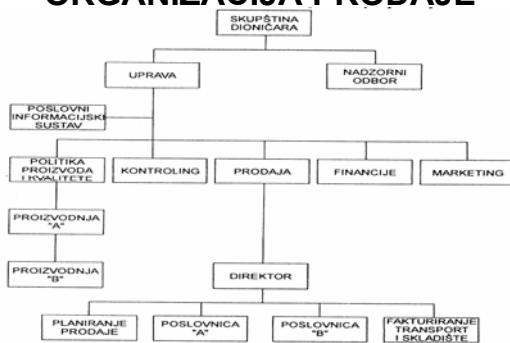
Prodaja organizirana unutar komercijalne službe

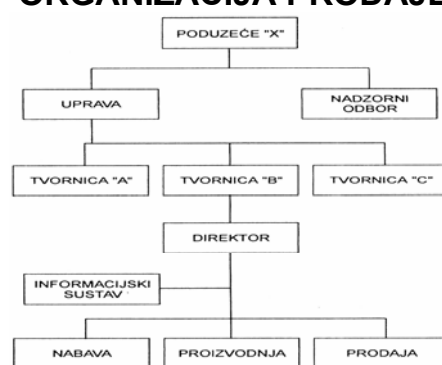
RAZINE ORGANIZACIJE PRODAJNE FUNKCIJE

- Bez obzira na čimbenike organizacija prodajne funkcije može se promatrati:
  - Prodaja kao centralizirana funkcija – pozicionirana na razini poslovnog sustava,
  - Prodaja kao decentralizirana funkcija – spuštена na razinu dijelova poslovnog sustava,
  - Centralizirano – decentralizirana funkcija prodaje – kod većih sustava.

CENTRALIZIRANA ORGANIZACIJA PRODAJE

DECENTRALIZIRANA RAZINA ORGANIZACIJA PRODAJE

ORGANIZACIJA DISTRIBUCIJE

- IZRAVNA DISTRIBUCIJA
  - S jedne strane je proizvođač a s druge strane je potrošač.
- NEIZRAVNA DISTRIBUCIJA
  - Distribucija preko trgovine na malo,
  - Distribucija preko trgovine na veliko.

DIREKтна DISTRIBUCIJA

- Poslove prodaje obavlja proizvođač:
  - Prodaja preko vlastite prodajne mreže,
  - Prodaja putem pošte,
  - Prodaja sredstava za proizvodnju,
  - Osobna prodaja,
  - Prodaja preko e – trgovine,
  - Ostali oblici.

INDIREKTNA DISTRIBUCIJA

- Dvije mogućnosti – maloprodaja i veleprodaja.
- Gospodarska grana – *trgovina*.
- Trgovina – povezuje i posreduje između proizvodnje i potrošnje te snažno djeluje na razvoj nacionalnog gospodarstva.
- Trgovina obavlja funkcije: ekonomske – najznačajnija prometna, posredničke, pospješivanja prodaje, kulture.

DISTRIBUCIJA PREKO TRGOVINE NA MALO

- Veliki broj organizacijskih oblika:
  - mješovita prodavaonica,
  - Samoposluživanje – Superet, Supermarket, Hipermarket
  - samoizbor,
  - automati za prodaju,
  - ambulantna prodaja,
  - diskontne kuće,
  - trgovački centri.

PRODAJA PREKO VELEPRODAJE

- Prodajni put je dugi kanal. Oblici su:
  - Cash and carry – plati pa nosi, u stvari sustav samoposluživanja, samousluga u veleprodajnom kanalu,
  - Trgovačka predstavništva – zadatak da zastupa poslovne interese proizvodnog poduzeća,
  - Stovarišta – prodaja preko veleprodaje, a prodaja na malo je rijetka i posebna.